

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Johannes 14, 1 – 11 en Handelingen 1, 1 - 11
Middagdienst

Broeders en zusters op deze Hemelvaartsdag willen we met elkaar luisteren naar wat de Here Jezus aan zijn discipelen heeft verteld over de reden van zijn vertrek naar de hemel. Nadat we geluisterd hebben naar de woorden van vrede en genade waarmee de Here ons tegemoet treedt, zullen we zingen van Psalm 146 de verzen 1 en 8. Maar we beginnen deze dienst met te belijden dat we afhankelijk zijn van de God van het verbond, de Schepper van hemel en aarde. Uit eerbied zullen we hierbij gaan staan.

- 1. Votum**
- 2. Zegengroet**
- 3. Psalm 146 : 1 en 8**
- 4. Gebed voor de opening van het Woord**
- 5. Johannes 14 : 1 – 11 en Handelingen 1 : 1 - 11**
- 6. Gezang 24 : 1 - 5**
- 7. Johannes 16 : 5 - 7**
- 8. Gezang 26a : 1**
- 9. Gezang 4**
- 10. Gezang 26a : 5**
- 11. Gebed en dankzegging**
- 12. Lied 228 : 1 - 6**

Geliefde gemeente van de Here Jezus Christus, broeders en zusters groot en klein

Vinden jullie het eigenlijk niet vreemd, jongens en meisjes, dat we vandaag feest vieren. Want is het wel zo'n feestelijke dag vandaag. Stel dat je een vriendje in de buurt hebt wonen dat niet naar de kerk gaat. En hij vroeg je om buiten te gaan spelen, terwijl jij net in de auto stapte om naar de kerk te gaan. Waarschijnlijk zou hij vreemd opkijken als je zei dat je naar de kerk ging. Want hij weet dat je op zondag naar de kerk gaat, maar op een donderdag vindt hij maar vreemd. En jij zou zeggen dat je naar de kerk gaat omdat het vandaag een bijzondere feestdag is. En hij zou je vragen: wat vieren jullie dan? En jij zou zeggen dat we vieren dat de Here Jezus op deze dag van de aarde is weggegaan en naar de hemel is gegaan. Waarschijnlijk zou hij dat niet begrijpen. Want waarom vier je feest omdat iemand weggaat? Is dat iets waar je dan blij mee bent? Hoogstens vier je in je hart feest al een vervelend iemand eindelijk weggaat. Dan ben je opgelucht en voel je je bevrijd. Maar dat geldt voor de Here Jezus op geen enkele manier. Hadden we Hem eigenlijk niet nog graag in ons midden gehad/ Waren de discipelen niet bedroefd toen de Here Jezus zei, dat Hij weg zou gegaan en zij Hem niet zouden kunnen volgen.

Wat is eigenlijk de blijde boodschap van Jezus' Hemelvaart? Wat is daar nu voor fijns aan dat Jezus weggegaan is van de aarde? Op zich niets. Het is niet fijn dat Hij weg is gegaan. En we zien niet voor niets naar zijn wederkomst uit. Maar de Here Jezus is niet weggegaan omdat Hij meende dat dat fijn voor ons was. Hij is weggegaan omdat dat, zoals Hij in vers 7 zegt, dat beter is. En waarom het beter voor ons is, werkt de Here Jezus uit in vers 7. Want anders kan de Trooster niet komen, maar als Hij wel weggaat zal Hij Hem zenden. De Here Jezus verbindt hier dus zijn Hemelvaart met de komst van de Heilige Geest op Pinksteren.

Bij de nauwe band tussen Hemelvaart en Pinksteren zullen we vanmorgen stilstaan en wel onder het volgende thema:

Wie vandaag van Jezus geen afscheid wil nemen, kan met Pinksteren de Trooster niet begroeten

De tekst van vanmorgen brengt ons terug in de tijd. Naar de laatste maaltijd die Jezus met zijn twaalf discipelen van het eerste uur gehouden heeft. Het is een hele lange maaltijd geweest. En er is veel gebeurd tijdens die maaltijd. In het evangelie naar Johannes zijn maar liefst drie van de eenentwintig hoofdstukken aan de gebeurtenissen en gesprekken tijdens deze maaltijd gewijd. De gebeurtenissen tijdens de maaltijd moeten een grote indruk hebben gemaakt. Wat is er niet allemaal gebeurd. Het begon al met de voetwassing. Jezus Christus zelf wast de voeten van de discipelen. De Meester wast de voeten van zijn leerlingen. Vervolgens voorspelt Jezus dat een van hen, Judas Iskariot, Hem zal verraden. Petrus krijgt te horen dat hij zijn Here diezelfde avond nog driemaal zal verloochenen. Nota bene, Petrus. Petrus de eerste onder de discipelen, het steunpunt, de steenrots. Uitgerekend hij zal zijn Here diezelfde avond nog, driemaal verloochenen. Ook leert Jezus de apostelen hoe ze in het breken van het brood en het drinken van de wijn zijn dood moeten gedenken. Ze ontvangen het teken voor het gebroken lichaam van hun Meester. En voor zijn vergoten bloed. En dat terwijl Hij nog met hen aan tafel ligt. Hij nog leefde. En toch stelt Hij nu dingen in voor na zijn dood.

Het is een met spanning beladen maaltijd. Ook eerder had Jezus hun al gezegd dat Hij binnenkort moet sterven. Maar nu is dat moment toch wel heel dichtbij gekomen. Je hoeft niet veel mensenkennis te hebben om te begrijpen, dat de apostelen in grote verwarring en onzekerheid moeten zijn geweest. Het moeten vreselijk moeilijke uren geweest zijn voor de discipelen. En tijdens deze toch al zware uren krijgen de discipelen nog een moeilijke mededeling te verwerken. Een mededeling die als een mokerslag is aangekomen. Nog nooit had Jezus het erover gehad. Maar nu, aan de vooravond van zijn dood, spreekt Jezus over zijn vertrek. Over het feit dat Hij hun binnenkort zal verlaten. Hij niet meer in hun midden zal zijn. Er een einde komt aan de intensieve, bewogen en mooie jaren die ze met hun Meester hadden gehad. In het vers voorafgaande aan onze tekst, heeft Jezus gezegd: "Doch dit heb Ik u niet van het begin gezegd, omdat Ik bij u was." Jezus had dit tot nu toe voor zich gehouden, om hen niet te belasten. Hij was nog bij ze. Ze zouden zich maar onnodig zorgen hebben gemaakt. Maar nu vlak voor zijn dood, moet Jezus het hun vertellen.

Eerder tijdens de maaltijd had Jezus er ook al over gesproken. Toen heeft Hij gezegd, dat Hij weg zal gaan om voor hun een plaats te bereiden in het huis van zijn Vader. En nu komt Hij er weer op terug. Hij gaat weg, naar Hem die Hem gezonden heeft.

Altijd al had Jezus de mensen erop gewezen, dat Hij maar niet op eigen initiatief naar de wereld is gekomen. Maar dat Hij gezónden is. Dat Hij niet op eigen gezag spreekt, maar een gezant is van God. Maar niet zomaar een gezant. Hij is een heel bijzondere gezant. Want de profeten in het Oude Testament, die ook door God gestuurd waren, die wezen van zich af, vooruit gewezen. Die wezen op God. Die wezen op de komende Messias. Maar Jezus is een andere gezant. Jezus wijst niet alleen op God. En roept niet alleen p om in God te geloven, zoals de profeten deden. Maar Jezus wijst ook op Zichzelf. Vraagt om ook in Hem te geloven. Te geloven dat Hij de beloofde Messias. Vraagt aan ieder mens om zijn leven in zijn handen te leggen. Hij vraagt aan de mensen om in Hem te geloven, zoals in zijn Vader, die Hem gezonden heeft. Om te geloven dat geen mens zichzelf kan verlossen van zijn zonden, maar Christus nodig heeft als betaling voor zijn persoonlijke zonden.

Nu gaat Hij straks weer terug naar Hem die Hem gezonden heeft. Hij laat daarin ook doorklinken dat Hij dus niet van deze aarde is, maar zijn thuis elders is. Namelijk bij Hem die Hem gezonden heeft. Ook dat wil de Here Jezus dat zijn discipelen beseffen. Als Hij dat heeft volbracht waarvoor zijn gezonden is, dan hoort Hij ook weer terug te gaan naar zijn Zender. Een gezant die wegblijft nadat hij zijn taak volbracht heeft, is ongehoorzaam.

De discipelen reageren niet als Jezus het over zijn vertrek heeft. Ze zijn stil. Ze zwijgen. Verzonken in hun gedachten. Ze weten dat Jezus weg zal gaan. Dat heeft Hij zo even ook al gezegd. En ze weten waar ook al waar Hij naar toe zal gaan. Ze weten het best. Maar liever staan ze er niet bij stil. Jezus kent zijn discipelen en weet wat er in ze omgaat. Hij verwoordt hun gevoelens. Hij zegt: "Omdat Ik dit tot u gezegd heb, heeft droefheid uw hart vervuld." Jezus weet dat zijn geliefde leerlingen verdrietig zijn en zich terneer geslagen voelen.

En daarom gaat Hij ze nu troosten. Hij vertelt ze waarom het beter is dat Hij weggaat. Sterker nog, waarom het beter voor hun is dat ze binnenkort afscheid van Hem nemen. De Here Jezus zegt dus dat het in hun eigen belang is dat Hij weggaat. "Want indien Ik niet heenga, kan de Trooster niet tot u komen, maar indien Ik heenga, zal Ik Hem tot u zenden."

Het is noodzakelijk dat Jezus naar de hemel gaat, want anders kán de Trooster niet komen. En de Trooster moet komen, want het werk op aarde is nog niet klaar. Het werk waarvoor de Here Jezus op aarde is gekomen, namelijk om te sterven voor onze zonden en weer op te staan, dat is bijna volbracht. Daarom gaat Hij ook straks terug naar de hemel. Maar daarna ligt er nog vreselijk veel werk te doen. Want de Here Jezus is dan straks wel gestorven voor onze zonden, maar daarmee zijn de mensen nog niet gered. Daarvoor is het namelijk nodig dat de mensen ook gaan geloven in zijn lijden voor hun zonden. De mensen moeten gaan beseffen dat ze vanwege hun zonden verloren zijn. De dood schuldig. Ze moeten zich gaan overgeven aan Jezus Christus en geloven en vertrouwen dat ze in Jezus Christus rechtvaardig zijn voor God, ondanks al die zonden. Kortom, stenen harten zullen moeten worden opgebroken. En dat is typisch het werk van de Heilige Geest, of de Trooster zoals de Here Jezus Hem hier noemt.

De Here Jezus zal weggaan maar Hij zal zijn ambtsdragers en kerk niet ongetroost achterlaten. Dat zou ook niet passen bij de voortgang van het heil. Bij het leven van de kerk dat door de eeuwen heen steeds rijker is geworden. En helemaal niet bij het leven van de kerk die mag leven bij het volbrachte werk van Jezus Christus. Want als de Here Jezus was weggegaan zonder de Trooster te sturen, dan was de Nieuwtestamentische kerk slechter af geweest, dan de Oudtestamentische kerk.

Want de kerk het in het Oude Testament had, kende al de troost van God die in hun midden woont. Want waar gingen de mensen in de dagen van het Oude Testament met hun zorgen en verdriet naar toe. Zelfs de kinderen hier weten dat. Wat deed bijvoorbeeld Hanna, de latere moeder van Samuël, toen ze verdriet had, omdat God haar geen kind gaf en Peninna haar daar steeds mee plaagde? Inderdaad. Ze hing naar het huis van God. Naar Silo, waar toen de ark stond. En de ark, dat was de troon van de

Here. Daar, in Silo kon Hanna God ontmoeten. Daar kon ze naartoe met haar verdriet. Daar luisterde God naar haar. Zo bevond God Zich onder het volk Israël. Zo was Hij zijn volk tot een Troost.

Het was een kostbaar geschenk voor Israël dat God zo onder zijn volk wilde wonen. Maar toch was dit contact met God aan de andere kant tamelijk afstandelijk. Want de ark zelf kreeg Hanna niet te zien. Slechts eenmaal per jaar mocht alleen de Hogepriester het binnenste van de tempel binnengaan, daar waar de ark stond. Dus de directe omgang met God was voor de Israëlieten heel beperkt.

Wat was het dan ook een grote rijkdom toen met de komst van Jezus de omgang met God veel directer werd. Nu was de Here in levende lijve onder zijn volk gekomen. Je kon Hem aanraken. Je kon met Hem praten. Je kon Hem zien. Je kon je moeiten aan Hem voorleggen. De weg naar God, het contact met God, was met de komst van Jezus op aarde zo veel rijker geworden. Zo ontving Israël in Jezus Christus een grote rijkdom. Zo ontving Israël de Immanuel. God-met-ons.

Het is dan ook moeilijk de betekenis die de Here Jezus voor de discipelen heeft gehad, te overschatten. Wat was het heerlijk voor hun om met Jezus op te trekken. Want was Hij niet machtig. De wind en de zee gehoorzaamden Hem. Al de krachten van de natuur zijn in hand heeft. Die luisteren gewoon naar Hem. Onvoorstelbaar. De natuurkrachten hoefden ze dus niet meer te vrezen. Ook voor ziektes hoefden de discipelen niet bang te zijn. Jezus was in staat om iedere zieke te genezen. Als Jezus het wilde zou Hij hen zelfs uit de doden kunnen opwekken. Leven in de nabijheid van Jezus Christus gaf meer zekerheid dan een team van de beste wetenschappers, plus een team van de beste artsen en het meest uitgebreide verzekeringspakket samen, ooit zullen kunnen geven. Wie in de kring van Jezus mocht leven, had de beste levensverzekering die een mens kan wensen. En waar de mensen vandaag alleen maar in hun verste dromen van kunnen dromen. Maar in Jezus was het werkelijkheid.

Jezus weet dit en begrijpt dus ook hun verdriet. En daarom troost Hij ze met de Trooster te beloven. Hij belooft hen een andere Trooster. Een andere Trooster, de Heilige Geest.

Het Griekse woord dat we in onze Bijbel vertaald vinden als Trooster, is een heel moeilijk te vertalen woord. De oudere mensen hier zullen het Griekse woord wel kennen. Het woord luidt "Parakleet".

Hoe moeilijk het woord te vertalen is, blijkt wel je een aantal gangbare Nederlandse Bijbelvertalingen naast elkaar legt. Er zijn nauwelijks twee vertalingen te vinden, die het woord hetzelfde vertalen. Alleen de Statenvertaling en de Nieuwe vertaling, die we in de kerk gebruiken de vertaling "Trooster". Het Boek geeft een vertaling die in mijn ogen onjuist is. Daar staat "Plaatsvervanger". Nu is de Heilige Geest zeker de plaatsvervanger van Jezus op aarde, maar toch is het is geen vertaling van het Griekse woord. De Willibrord-vertaling van Rooms-katholieke huize geeft wel een vertaling. Zij vertaalt het woord met "helper". De beste en meest letterlijke vertaling geeft in dit geval de Groot Nieuws Bijbel. Daar wordt het woord omschreven. Omschreven als "degene die jullie moet bijstaan".

Deze omschrijving zit het dicht bij de letterlijke betekenis van het woord. Letterlijk betekent het woord "hij die erbij geroepen wordt". En dat wordt natuurlijk al gauw "hij die je bijstaat". Er is iets aan de hand. Er is hulp nodig. En daarom wordt er iemand bijgeroepen om je te helpen. Om je bij te staan. En dat is wat de Heilige Geest doet. Hij staat ons bij. Net zoals Jezus de discipelen bijstond. Hun zekerheid gaf. Hun rust gaf. Zo staat de Heilige Geest ons als kerk, maar ook ieder van ons persoonlijk bij. En dat bijstaan, dat helpen, kan je uitwerken in bijna alle denkbare richtingen.

De belangrijkste en de meest in het oog springende betekenis is zichtbaar geworden met Pinksteren. De apostelen hadden de taak gekregen om de wereld in te gaan om de blijde boodschap te gaan vertellen. Zelf hadden ze daar de kracht niet voor. De moed niet voor. De gaven niet voor. Maar op het moment dat de Heilige Geest op aarde wordt uitgestort, worden de apostelen vervuld met de Geest en beginnen ze te spreken in vreemde klanken, precies zoals de Geest hun ingeeft. De Geest neemt bezit van hun spraak. Ze hebben hun tong en lippen niet meer in hun macht, maar vertellen over hun Here Jezus Christus in talen die ze nooit geleerd hebben. Zo overweldigend is zijn werking. De Heilige Geest neemt bezit van ze en werkt in ze. Gebruikt ze als

instrumenten voor om de blijde boodschap van vergeving van zonden en het eeuwig leven bekend te maken. Om mensen tot geloof te brengen. Zo staat de Geest de discipelen bij. Geeft hun de woorden in de mond, die ze moeten spreken. Dat is de eerste betekenis van de Heilige Geest als Parakleet. Hij staat de verkondigers van het evangelie bij.

Maar de Heilige Geest stond de discipelen ook bij in tijd van nood. Als ze vervolgd werden. Dan was Hij hun advocaat. Vlak voor zijn dood had Jezus de apostelen voorspeld dat ze gevangen genomen zouden worden en voor de rechtbank zouden worden gesleept. Maar dan moesten ze zich niet bezorgd maken. Want de Heilige Geest zou voor hun spreken. Hij zou hun advocaat zijn. Hij zal hun de woorden in de mond leggen. De Heilige Geest zal nog dichter bij ze staan dan Jezus dat ooit heeft gedaan. En later hebben ze dat ook mogen ervaren. Ze hebben ervaren hoe de Heilige Geest met hen mee is gegaan en hen heeft geholpen om de blijde boodschap aan de wereld te verkondigen. Maar de Heilige Geest heeft nog veel meer gedaan.

De apostelen zijn lang geleden gestorven. Maar nog steeds wordt hetzelfde evangelie, dat zij toen brachten in de wereld gehoord. Ook dat is het werk van de Heilige Geest. (Pak Bijbel) Zo is dit boek. Dit boek, waar elke zondag uit gepreekt wordt. Waar u thuis elke dag uit leest. Wat voor veel mensen hun kostbaarste bezit is. Waar mensen zelfs hun leven voor wagen om dat binnen te smokkelen in gevangenissen of in landen, waar men niets van het christendom willen weten. Dit boek is het werk van de Heilige Geest.

Hij heeft op bijzondere wijze mensen geïnspireerd om boeken te schrijven. Zodat wij een betrouwbaar bericht zouden hebben over Gods werk in de geschiedenis. Zodat wij weten wie God is. Zodat wij weten hoe groot zijn liefde voor ons is. Zodat wij rust hebben en weten wie ons houvast is in dit leven. Dat de boeken en brieven van de Bijbel bewaard zijn en door de kerk herkend zijn als door de Heilige Geest geïnspireerd, ook dat is het werk van de Heilige Geest. Dat wij dit boek vandaag in handen hebben. Dat hieruit elke zondag gepreekt wordt. Dat het op vereniging bestudeerd wordt. En in de huizen gelezen. Dat hebben we alleen te danken aan de Heilige Geest.

Maar de Heilige Geest is niet alleen werkzaam geweest in de evangelisten en apostelen. Nee. Ieder kind van God dat de afgelopen twintig eeuwen heeft geleefd heeft Hem ontvangen. Waar dat kind ook woonde. Overal is Hij werkzaam. Van de noordpool tot de zuidpool. Van het oosten tot het westen. Als je even de tijd neemt om dat tot je door te laten dringen, dan ben je verwonderd over hoeveel werk Hij heeft verzet en nog dagelijks doet.

Als de Here Jezus dus niet was opgevaren naar de hemel, dan zouden wij hier vandaag waarschijnlijk niet zitten. Wij hebben vandaag dus alle reden om feest te vieren, om blij te zijn. Allereerst voor onze Heiland, die op de dag van zijn Hemelvaart weer thuis kwam bij zijn Vader. Die als Overwinnaar werd binnengehaald in de hemel omdat Hij de vijand van de hemel, de duivel had verslagen en de wereld van de totale ondergang had gered. Ja, we mogen ons verblijden om onze Here Jezus, omdat Hij met grote heerlijkheid is bekleed. Omdat Hij van zijn Vader alle macht heeft ontvangen in de hemel en op de aarde, zodat we de zekerheid hebben dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch machten, noch heden, noch toekomst, noch krachten, noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde van God, welke is in Christus Jezus, onze Here. En zo is Hij nog heerlijker dan toen Hij op aarde rondwandelde de grootste zekerheid die een mens kan ontvangen.

Maar in zijn liefde voor zorg heeft Hij ook zijn Geest, gezonden opdat die in ons het geloof zal werken en ons bij dat geloof zal bewaren. Vier dus vandaag het feest van Hemelvaart. Van uw Heiland die naar de hemel ging omdat dat voor ons als kerk het allerbeste was. Vier het, door uit deze zekerheid en deze rijkdom en deze troost te leven. En dat niet alleen vandaag, maar alle dagen van uw leven.

Amen